

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Räkenskapssammandrag för kommuner och regioner

Ämnesområde

Offentlig ekonomi

Statistikområde

Finanser för den kommunala sektorn

Produktkod

OE0107

Referenstid

År 2021

År 2022(resultaträkningsprognos)

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Offentlig ekonomi
E-post	offentlig.ekonomi@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	4
2.1	Målstorheter	4
2.2	Ramförfarande	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under direktinsamling	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	6
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	8

1 Statistikens sammanhang

Räkenskapssammandraget (RS) beskriver kommunernas, regionernas och kommunalförbundens tillgångar och skulder samt intäkter och kostnader fördelat efter verksamhetsområden och motparter.

Räkenskapssammandraget består av ett antal delundersökningar och nedan följer en kort beskrivning av dessa:

- **Steg 1 för kommuner och regioner**
I denna del samlas preliminära uppgifter om respektive kommun och regions resultat- och balansräkning in. Exempel på detta är verksamhetens intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder. Steg 1 innehåller även preliminära uppgifter om investeringar, exempelvis inköp och försäljning av olika tillgångsslag, samt ingående och utgående balanser av anläggningstillgångar. Insamlingen pågår fr.o.m. slutet av januari till mitten av februari.
- **Steg 2 för kommuner och regioner**
I denna del samlas slutliga uppgifter om respektive kommun och region fördelat på olika verksamhetsområden in. För kommunerna ingår exempelvis pedagogisk verksamhet och vård och omsorg. För regionernas del innehåller steg 2 t.ex. uppgifter om primärvård, psykiatrisk vård och tandvård. Uppgifterna ska även fördelas på olika typer av motparter som exempelvis kommuner, regioner, stat och privata företag. Insamlingen för kommuner pågår fr.o.m. mitten av februari till mitten av mars. Insamlingen för regioner pågår fr.o.m. mitten av februari till början av april.
- **Kommunalförbund**
I denna del samlas uppgifter om resultat- och balansräkning samt olika typer av investeringsvariabler in. Även uppgifter om verksamhetsområde samlas in samt vilka medlemmar kommunalförbundet har. Insamlingen pågår fr.o.m. mitten av februari till mitten av mars.
- **Resultaträkningsprognos för kommuner och regioner**
I denna del samlas prognosuppgifter för innevarande år avseende resultaträkningarna in. Insamlingen pågår under maj månad.

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen och fortsatte under hela 2021. Det har inte påverkat framställningen av RS.

Denna dokumentation kompletterar *Kvalitetsdeklarationen* för RS som finns tillgänglig på www.scb.se/oe0107 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna i RS är intäkter, kostnader och investeringar för kommuner, regioner och kommunalförbund.

2.2 Ramförfarande

Rampopulationen för kommuner och regioner identifieras genom SFS, Tillkännagivande ([2007:229](#)) om länens indelning i kommuner.

Kontaktuppgifter till uppgiftslämnarna erhålls genom en separat enkät som skickas i september året före insamlingsåret till kommuner och regioner. Uppgiftslämnarna till denna enkät utgörs av de kontaktpersoner som var uppgiftslämnare föregående år.

Rampopulationen för kommunalförbunden hämtas från SCB:s företagsregister. Företagsregistret ansvarar bland annat för att tillsätta och avregistrera organisationsnummer för den offentliga sektorn, däribland kommunalförbunden. Rampopulationen utgörs av registrerade kommunalförbund i mitten av januari året efter referensåret.

Uppgiftskällorna är desamma som observationsobjekten. Kontaktuppgifter till uppgiftskällorna finns tillgängliga i SCB:s företagsregister.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna statistik.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Steg 1 avseende kommuner och regioner, kommunalförbund och resultaträkningsprognosen samlas in med hjälp av SCB:s generella webbinsamlingsverktyg, SIV.

Steg 2 avseende kommuner och regioner (som är för komplexa för att samlas in via SIV) samlas in med hjälp av kalkylbladsböcker (Excel). Via en uppgiftslämnarportal laddar uppgiftslämnarna ner webbformulären. De ifyllda formulären skickas även in via samma portal.

Inför samtliga undersökningar skickas ett introduktionsbrev ut till kontaktpersonerna. Dessa har sedan ungefär fyra veckor på sig att fylla i frågeformuläret.

2.4.2 Mätning

Variablerna i formulären och kalkylbladsböckerna är hierarkiskt ordnade, eller ordnade i matriser. Det finns också samband som skall vara uppfyllda mellan olika delar i de specifika undersökningarnas formulär.

I frågeformulären beräknas också så kallade nyckeltal vilka underlättar jämförelser mellan kommuner av olika storlek. Nyckeltalen används bland annat för att hjälpa uppgiftslämnaren att kontrollera att lämnade uppgifter är rimliga.

För att minimera risken för mätfel arbetar SCB kontinuerligt för att förbättra definitioner och instruktioner i mätinstrumenten.

För information om de olika observationsvariablerna se vidare Kvalitetsdeklarationen för RS som finns tillgänglig på www.scb.se/oe0107 under rubriken *Dokumentation*.

Aktuella frågeformulär och instruktioner finns tillgängliga på SCB:s uppgiftslämnarsida för offentlig sektor, www.scb.se/lamna-uppgifter/offentlig-sektor.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

I de fall objektsbortfall förekommer mäts det vägt efter kommunens befolkningsstorlek. Undersökningen saknar någon ansats för att mäta partiellt bortfall.

SCB arbetar aktivt för att undvika svarsbortfall genom att informera uppgiftslämnarna om vad statistiken används till och varför de är skyldiga att lämna in ekonomisk statistik.

Utbildningssatsningar görs i form av kurser för att öka kvaliteten på de uppgifter som lämnas in. Vissa riktade satsningar har gjorts mot bland annat storstadskommunerna. SCB har också arbetat särskilt med kommuner som tenderar att vara sena med att lämna in statistiken, för att erbjuda stöd om det behövs.

SCB arbetar även för att ge snabba svar på de frågor som uppgiftslämnarna ställer angående undersökningen. Genom att ge snabb service till uppgiftslämnarna undviks risken att uppgiftslämnaren missar att åtgärda det som man varit osäker på.

2.5 Bearbetningar

Objektsbortfall i samband med slutlig publicering av steg 2 är mycket ovanligt. Dock kan objektsbortfall förekomma vid preliminär publicering av data från kommunerna.

I de fall objektsbortfall skulle förekomma bland kommunerna vid preliminär publicering hanteras detta genom ett imputerings- eller modellskattningsförfarande. Imputeringsmodellen som tillämpas

bygger dels på känd hjälpinformation, dels på antaganden om att samma fördelningar gäller inom de imputerade objekten som inom gruppen av svarande.

Något motsvarande imputerings- och modellskattningsförfarande finns inte för regioner och kommunalförbund.

Vid partiellt bortfall görs i nuläget ingen kompensation. Ett saknat värde räknas istället som ett nollvärde, vilket innebär att viss underskattning av variabler kan förekomma.

Inför publiceringen genomför SCB kontroller för att hitta och om möjligt, korrigera fel som skulle kunna ha en snedvridande effekt på statistiken. Misstänkta fel följs upp, exempelvis genom kontakt med uppgiftslämnaren. Den kvarstående osäkerheten efter dessa hanteringar bedöms vara försumbar på totalnivå.

2.6 Granskning

Granskning sker i flera steg, först i själva frågeformuläret där det finns inbyggda kontroller, sedan vid insamlingen, och slutligen vid framtagandet av en rikstotal och även inför publiceringen.

2.6.1 Granskning under direktinsamling

I frågeformulären (inkl. kalkylbladsböckerna) finns ett antal inbyggda kontroller som, om de faller ut, måste justeras av uppgiftslämnaren innan uppgifterna kan skickas in.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

När frågeformulären kommit in till SCB genomgår de ganska omfattande kontroller. Det är dels logiska kontroller, dels jämförelser med föregående år. Viss samgranskning sker med andra undersökningar, exempelvis *Kommunernas och regionernas tillgångar och skulder* och *Utförarregistret*.

I regionernas frågeformulär Steg 2 görs en tidsseriegranskning för de senaste fyra åren. Vissa uppgifter jämförs även med uppgifter som samlats in i Steg 1.

2.6.3 Granskning av makrodata

En rikstotal tas fram och kontroll görs mot föregående år.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering i SCB:s statistikdatabas granskas samtliga tabeller i en produktionsdatabas innan de publiceras. SCB kontrollerar då att samtliga tabeller finns med och att ingen tabell är tom eller innehåller felaktiga värden. Rubriker och fotnoter till tabeller granskas så de är korrekta och innehåller relevant information.

Inför leverans av uppgifter till nationalräkenskaperna och andra undersökningar görs kontroller mot exempelvis statistikdatabasen och stickprov tas på vissa variabler.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Eftersom RS är en totalundersökning kan en skattning av uppgifter för hela riket erhållas genom summering av uppgifter på objektsnivå.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Skattningar för hela riket görs genom en summering av variabelvärden för observationsobjekten.

T.ex. skattas årets resultat för primärkommunsektorn på följande sätt

$$\sum_{\substack{\text{kommunerna } i \\ \text{primärkommunsektorn}}} y_i$$

där: y_i är insamlat, imputerat eller modellberäknat resultat för primärkommun i

Om variabelvärden saknas, eller bedöms alltför osäkra, för något objekt, vid någon av de publiceringar som görs, kan objektets värden behöva ersättas med skattningar. I dessa fall tillämpas en modellbaserad metod baserade på objektets invånartotal och relationen mellan aggregerad invånartotal och värden för övriga objekt.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga osäkerhetsmått tas fram för skattningarna i räkenskapssammandraget.

2.7.4 Röjandekontroll

Statistiken behöver inga skyddsåtgärder. Någon röjandekontroll görs följaktligen inte.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Målpopulationen i RS 2021 består av 290 kommuner, 21 regioner och 181 kommunalförbund.

Vid publiceringen av RS 2021 Steg 1 så saknades uppgifter för två kommuner (Bjurholm och Trosa). Dessa kommuners befolkning utgör tillsammans cirka 0,2 % av Sveriges befolkning.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga påtagliga avvikelser har gjorts.